

Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet

---

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att etableringslagen ska ersättas av en ny lag som i huvudsak reglerar det statliga ansvaret för etableringsinsatser. Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag till ändringar i ett antal andra lagar.

Förslaget innebär bl.a. att materiella bestämmelser om etableringsinsatser och individvårdsåtgärder för nyanlända i större uträkning ska regleras på förordningsnivå i stället för i lag. Det innebär även att den s.k. rättigheten till etableringsplan ska tas bort och ersättas med anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Vidare innebär förslaget att ett proportionerligt åtgärdsystem ska införas för nyanlända motsvarande det som i dag gäller för övriga arbetssökande och att handläggningen av etableringsersättningen ska flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan. Avsikten med förslaget är att i större utsträckning harmonisera regelverket för vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande.

Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sju reservationer (SD, V).

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:175 Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet.

13 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden.....	7
Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhälslivet	7
Målgruppen för etableringsinsatser m.m.	13
Ansvaret för etableringsinsatser	14
Regleringen av etableringsinsatser	15
Samhällsorientering och SFI	16
Reservationer	18
1. Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhälslivet, punkt 1 (SD)	18
2. Målgruppen för etableringsinsatser m.m., punkt 2 (SD).....	20
3. Målgruppen för etableringsinsatser m.m., punkt 2 (V)	21
4. Ansvaret för etableringsinsatser, punkt 3 (SD).....	22
5. Regleringen av etableringsinsatser, punkt 4 (SD).....	23
6. Samhällsorientering och SFI, punkt 5 (SD).....	24
7. Samhällsorientering och SFI, punkt 5 (V)	25
Särskilt yttrande	27
Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhälslivet, punkt 1 (M, C, L, KD)	27
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	28
Propositionen	28
Följdmotionerna	28
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
7. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
8. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
9. lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen,
10. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
12. lag om ändring i skollagen (2010:800),
13. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
14. lag om ändring i lagen (2017:000) om studiestartsstöd.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:175 punkterna 1–14 och avslår motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

2. Målgruppen för etableringsinsatser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3 och

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena 2 och 4.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

3. Ansvaret för etableringsinsatser

Riksdagen avslår motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD)
yrkande 3.*Reservation 4 (SD)***4. Regleringen av etableringsinsatser**

Riksdagen avslår motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD)
yrkande 5.*Reservation 5 (SD)***5. Samhällsorientering och SFI**

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4–6 och
2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD)
yrkandena 6 och 7.*Reservation 6 (SD)**Reservation 7 (V)*

Stockholm den 13 juni 2017

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Raimo Pärssinen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Raimo Pärssinen (S), Annelie Karlsson (S), Jessika Roswall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Sven-Olof Sällström (SD), Niklas Wykman (M), Annika Qarlsson (C), Marco Venegas (MP), Christian Holm Barenfeld (M), Eva-Lena Jansson (S), Fredrik Malm (L), Désirée Pethrus (KD), Helén Pettersson i Umeå (S), Magnus Manhammar (S), Erik Andersson (M), Paula Bieler (SD) och Christina Höj Larsen (V).

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 13) som sin avsikt att se över regelverket för etableringsuppdraget i syfte att minska onödig administration och skapa förutsättningar för en ökad flexibilitet och effektivitet i uppdraget. Som en följd av översynen utarbetades departementspromemorian Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet (Ds 2016:35) inom Arbetsmarknadsdepartementet. Promemorian har remissbehandlats.

Regeringen behandlar i den aktuella propositionen (prop. 2016/17:175) lagförslag från promemorian och även ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och i en föreslagen lag om studiestartsstöd (se prop. 2016/17:158).

Regeringen har inhämtat Lagrådets yttrande över förslagen som kommer från promemorian. Ytrandet finns som bilaga till propositionen. Regeringen uppger att man delvis har följt Lagrådets synpunkter.

Utöver regeringens proposition 2016/17:175 behandlar utskottet i detta betänkande 13 yrkanden i följdmotioner.

I övergångsbestämmelserna till regeringens förslag till lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare föreslås att lagen (2017:000) om ändring i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska utgå (p. 3). Under beredningen av ärendet har lagen utfärdats och fått beteckningen lagen (2017:358) om ändring i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen gör regeringen bedömningen att regelverket för vissa nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet i större utsträckning bör harmoniseras med det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Den föreslagna harmoniseringen innebär bl.a. att materiella bestämmelser om etableringsinsatser och individuella villkor för nyanlända i större uträkning ska regleras på förordningsnivå i stället för i lag och att den s.k. rättigheten till etableringsplan ska tas bort och ersättas med anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Vidare innebär förslaget att ett proportionerligt åtgärdsystem ska införas för nyanlända motsvarande det som i dag gäller för övriga arbetssökande och att handläggningen av etableringsersättningen ska flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan.

För att en harmonisering inom etableringsuppdraget ska kunna genomföras är det nödvändigt att ändra flera befintliga lagar och förordningar som styr nyanländas etablering. I propositionen föreslår därför regeringen att lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ersättas av en ny lag som i huvudsak reglerar det statliga ansvaret för etableringsinsatser. Det föreslås även ändringar i ett antal andra lagar.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Utskottets överväganden

Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens samtliga lagförslag och avslår ett motionsyrkande om att propositionen ska avslås.

Jämför reservation 1 (SD) och det särskilda yttrandet (M, C, L, KD).

Propositionen

Behov av ett nytt regelverk för vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet

I slutet av 2010 reformerades mottagandet av nyanlända invandrare genom införandet av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, nedan kallad etableringslagen (prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208). Reformen innebar att staten tog över det samordnande ansvaret från kommunerna för introduktionen av flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Genom reformen tog staten också över ansvaret för de nyanländas försörjning under introduktionstiden. Det grundläggande syftet med reformen var att åstadkomma en snabbare etablering på arbetsmarknaden för nyanlända invandrare, genom att sätta arbete i centrum för insatserna och genom att ge Arbetsförmedlingen ansvaret för samordningen av insatserna för målgruppen.

Etableringslagen kompletteras av förordningen (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare, förordningen (2010:409) om etableringssamtal och etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Regeringen framhåller i propositionen att under den tid som etableringslagen med tillhörande förordningar har varit i kraft har flera aktörer – bl.a. Arbetsförmedlingen och Riksrevisionen – uppmärksammat att regelverket för etableringsuppdraget i vissa avseenden är svårt att tillämpa, mindre effektivt och onödigt arbetskrävande att administrera. Arbetsförmedlingen har bl.a. påpekat att frånvarorapporteringen och administrationen av etableringsersättningen tar mycket tid i anspråk. Vidare bedömer Arbetsförmedlingen att det kan finnas fördelar med att göra reglerna mer lika de som gäller för övriga arbetssökande bl.a. i fråga om sanktionsmöjligheter och utbetalning av olika typer av individersättningar. Riksrevisionen har i sin tur i granskningsrapporten Nyanländas etablering – är statens insatser effektiva? (RiR 2015:17) gjort bedömningen att det finns betydande utrymme för förbättringar av

etableringsinsatser, bl.a. genom större möjligheter att delegera, decentralisera och skapa lokala och regionala lösningar. Samtidigt avråder Riksrevisionen från större reformer av etableringsuppdraget och bedömer att förutsägbarhet och stabilitet troligen är viktiga framgångsfaktorer i arbetet.

När det gäller andelen individer som har lämnat etableringsuppdraget för arbete eller studier konstaterar regeringen att andelen har varit låg. För kvinnor var andelen under perioden 2013–2015 i genomsnitt 21 procent per år och bland män var det 35 procent per år som gick till arbete eller studier under samma period.

Regeringen noterar även att utöver den kritik som har riktats mot effektiviteten utgör dagens reglering i lag en avvikelse från regeringens övriga styrning på arbetsmarknadsområdet. Regleringen av Arbetsförmedlingens övriga uppgifter sker i huvudsak på förordningsnivå. Att reglera genom lag innebär att möjligheten att anpassa regelverket efter förändrade förutsättningar påverkas, eftersom lagändringar tar lång tid att genomföra.

Regeringen framhåller vidare att dagens regelverk skiljer sig åt genom att nyanlända har rätt till en etableringsplan som ska upprättas tillsammans med den nyanlände, medan övriga arbetssökande efter en arbetsmarknadspolitisk bedömning ska anvisas till insatser eller program. Rättighetslagstiftningen innebär bl.a. att Arbetsförmedlingen har svårt att ändra redan beslutade etableringsplaner efter nya förutsättningar och begränsar myndighetens möjligheter att anpassa insatserna efter behov.

En annan skillnad är att Arbetsförmedlingen handlägger etableringsersättning för nyanlända som deltar i etableringsinsatser, medan Försäkringskassan handlägger aktivitetsstöd och utvecklingsersättning för övriga programdeltagare. Vidare saknas det proportionerliga åtgärdsregler för nyanlända som deltar i etableringsinsatser, trots att forskning och erfarenhet visar att sanktionsregler inom en arbetslöshetsförsäkring leder till att arbetslösa snabbare går från arbetslöshet till arbete. Det finns även skillnader i regelverkens administrativa bestämmelser i vissa avseenden.

Regeringen anser mot denna bakgrund att det finns skäl att reformera regelverket för etableringsuppdraget.

En ny lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Regeringen föreslår att ordningen för etableringsinsatser för nyanlända ska ändras bl.a. genom att det införs en ny lag om statligt ansvar för insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. En central del av den ändrade ordningen är att flera bestämmelser som i dag regleras genom lag framöver ska regleras på förordningsnivå.

Den nya lagen ska enligt förslaget innehålla målgruppsbestämmelser (1–3 §§) som riktar in sig på i princip samma grupp av skyddsbehövande m.fl. och anhöriga som i dag omfattas av etableringslagen. En skillnad mot

etableringslagen är dock att nyanlända som har fyllt 18 men inte 20 år och som saknar föräldrar här i landet inte omfattas av den nya lagen. I den nya lagen förtydligas vidare att det statliga ansvaret som huvudregel endast gäller så länge som den nyanlände har ett gällande uppehållstillstånd.

Förslaget till ny lag innehåller även bestämmelser om hur ansvaret ska vara fördelat mellan olika myndigheter (4–6 §§). Av 4 § framgår att Arbetsförmedlingen ska ha ansvar för att vissa nyanlända invandrare erbjuds insatser som syftar till att underlätta och påskynda deras etablering i arbets- och samhällslivet (etableringsinsatser). Vidare ska enligt samma paragraf regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om de förutsättningar som ska gälla för att vissa nyanlända invandrare ska erbjudas etableringsinsatser och etableringsinsatsernas innehåll och omfattning. Enligt 5 § ska Arbetsförmedlingen samordna etableringsinsatser och vara stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter. Länsstyrelserna ska enligt 6 § främja samverkan om etableringsinsatser mellan berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Bestämmelser motsvarande 5 och 6 §§ finns sedan tidigare i etableringslagen.

Vidare föreslår regeringen att den nya lagen ska innehålla en bestämmelse om tystnadsplikt om enskildas personliga förhållanden för anordnare av etableringsinsatser (7 §). En motsvarande tystnadsplikt finns i dag i etableringslagen.

Den nya lagen ska enligt förslaget även innehålla en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om ersättning till vissa nyanlända (8 §). En liknande bestämmelse finns i dag i etableringslagen.

Vid införandet av den nya lagen ska enligt regeringens förslag den nuvarande etableringslagen upphöra att gälla.

En samordnad lag om samhällsorientering

Regeringen anser att bestämmelsen om samhällsorientering som i dag finns i etableringslagen bör samordnas med bestämmelserna om samhällsorientering i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare, nedan kallad samhällsorienteringslagen. Därigenom kan kommunernas ansvar för samhällsorienteringen samlas i en gemensam lag oavsett målgrupp. Mot bakgrund av det föreslår regeringen att det i samhällsorienteringslagen ska införas en ny paragraf som anger vilken målgrupp lagen omfattar (1 a §). Enligt bestämmelsen ska en nyanländ, för att omfattas av lagen, ha fyllt 18 men inte 65 år, vara folkbokförd i en kommun och ha beviljats uppehållstillstånd enligt vissa angivna bestämmelser i utlänningslagen (2005:716). Bortsett från ålderskategorin och kravet på att vara folkbokförd i en kommun motsvarar målgruppen den som framgår av 2 § etableringslagen. Som en följd av att samhällsorienteringslagens målgrupp utvidgas föreslås även en del redaktionella ändringar i lagen.

SGI-skydd

När en person inte längre har arbetsinkomster är huvudregeln att den sjukpenninggrundande inkomsten, nedan kallad SGI, slutar att gälla. I vissa fall kan dock den som inte arbetar få behålla sin SGI. Detta s.k. SGI-skydd gäller bl.a. vid förvärvsavbrott för studier, arbetslöshet, föräldraledighet och sjukdom.

Regeringen föreslår i propositionen ändringar i 26 kap. socialförsäkringsbalken som innebär att SGI-skydd ska gälla även under tid då en nyanländ invandrare deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får etableringsersättning. Enligt förslaget ska nyanlända således som en del av det nya harmoniserade regelverket ges samma möjligheter att skydda sin SGI som övriga arbets sökande som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Vidare föreslås en ändring av en upplysningsbestämmelse om föreskriftsrätten i 26 kap. 13 § andra stycket socialförsäkringsbalken så att det framgår att bestämmelsen även omfattar försäkrade som deltar i arbetsmarknadspolitiska program med etableringsersättning. Regeringen föreslår även vissa följdändringar av hänvisningar som görs i socialförsäkringsbalken så att de ändras till att avse etableringsersättning. Ändringar föreslås även i fråga om rätten till sjukpenning enligt SGI från dag 15 i en sjukperiod för en nyanländ som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Personuppgiftsbehandling

Regeringen framhåller att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens, nedan kallad IAF, tillsyns- och uppföljningsansvar bör utökas till att omfatta även åtgärder inom etableringsersättningen. IAF bör enligt regeringen utöva tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom etableringsersättningen samt uppföljning av sådana åtgärder.

Regeringen anser att IAF för att kunna fullgöra sitt utökade uppdrag bör få behandla personuppgifter för detta ändamål. Vissa ändringar med den inriktningen föreslås därför i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäringen. I samma lag föreslås även vissa ändringar av gallringsbestämmelser, delvis av rättelsekaraktär.

Vidare föreslås att tillämpningsområdet för lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska begränsas. Bakgrunden till det är dels att det i propositionen föreslås en ändrad ordning där Försäkringskassan ska ta över ansvaret för hanteringen av etableringsersättningen från Arbetsförmedlingen, dels att Migrationsverket sedan januari 2017 har tagit över Arbetsförmedlingens uppgift att besluta om anvisningar till kommuner om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Samtidigt föreslås ändringar i samma lag som innebär ett utvidgat sekundärt ändamål genom att Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom IAF:s verksamhet som avser uppföljning.

Ytterligare följdändringar

Utöver ovan redovisade förslag till en helt ny lag och ett antal lagändringar föreslår regeringen även ett antal följdändringar som ett resultat av den ändrade ordning som föreslås för etableringen av nyanlända. Ändringar föreslås i följande lagar: lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, inkomstskattelagen (1999:1229), studiestödslagen (1999:1395), socialtjänstlagen (2001:453), lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och skollagen (2010:800). En ändring föreslås även i lagen om studiestartsstöd, som nyligen har beslutats om och träder i kraft den 2 juli 2017 (prop. 2016/17:158, bet. 2016/17:UbU20, rskr. 2016/17:285).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att den nya lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och de övriga lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2018.

Äldre bestämmelser ska gälla för den som har en pågående etableringsplan vid ikraftträdandet.

Motionen

I motion 2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström yrkar Sverigedemokraterna att riksdagen ska avslå propositionen (yrkande 1). Enligt Sverigedemokraterna finns det inget som tyder på att de föreslagna lagändringarna i praktiken skulle innebära någon ändring av etableringsverksamhetens karaktär. Även om regeringens förslag innehåller vissa ändringar till det bättre är det enligt partiet fortfarande så bristfälligt att det inte går att stå bakom förslaget.

Utskottets ställningstagande

Målet med integrationspolitiken bör vara lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Som regeringen framhåller i propositionen bör politiken utformas så att målet främst uppnås genom generella insatser som når ut till hela befolkningen. Samtidigt finns det dock skäl att komplettera de generella insatserna med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanlända invandrars etablering under de första åren i Sverige. Det grundläggande syftet med etableringsuppdraget bör fortsätta vara att få till stånd en snabbare etablering i arbets- och samhällslivet för nyanlända. Det är viktigt att arbete sätts i centrum för de insatser som genomförs inom ramen för etableringsuppdraget.

I propositionen uppger regeringen att det är viktigt att de aktörer som ansvarar för och är delaktiga i etableringsuppdraget har ett ändamålsenligt regelverk att förhålla sig till. Utskottet delar denna uppfattning och anser att

det är centralt för att syftet med etableringsuppdraget ska kunna uppnås på bästa sätt. I det ingår att regelverket bör vara flexibelt för att insatserna ska kunna anpassas till olika individers behov och efter ändrade förutsättningar. Som regeringen också påpekar förutsätter en effektiv arbetsmarknads-etablering vidare att myndigheter och andra aktörer kan fokusera på sina kärnuppgifter utan onödig administration. Utskottet konstaterar att det nuvarande regelverkets utformning i vissa avseenden är mindre väl avvägt för att etableringsuppdraget ska kunna genomföras på bästa sätt.

Utskottet delar vidare regeringens uppfattning att det nuvarande regelverket i viss utsträckning är svårt att tillämpa och inte särskilt effektivt för att uppnå syftet med etableringsuppdraget. Därtill är regelverket inte sällan onödigt arbetskrävande att administrera. Utskottet konstaterar också att regelverket på viktiga punkter skiljer sig från det regelverk som styr övriga delar av arbetsmarknadspolitiken. Det i sig kan skapa onödiga barriärer och leda till onödig ineffektivitet för berörda myndigheter. Utskottet ställer sig bakom regeringens övergripande bedömning att det finns förutsättningar för att uppnå en effektivare arbetsmarknads-etablering för nyanlända genom ett mer ändamålsenligt och effektivt regelverk.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att ett nytt regelverk för etableringsinsatser bör ha större likheter med det regelverk som styr insatser för övriga arbetssökande. Utskottet konstaterar att regeringen föreslår en harmonisering av regelverket i den riktningen, både genom att i ökad utsträckning reglera etableringsuppdraget på förordningsnivå och genom att göra regelverket för etableringsinsatser och individersättningar mer likt det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Det innebär bl.a. att nyanlända ska anvisas till ett arbetsmarknadspolitiskt program i stället för att ha rätt till en etableringsplan. Inom ramen för detta ska, som för övriga arbetssökande, en individuell handlingsplan upprättas för en nyanländ som i sin tur ska lämna aktivitetsrapporter utifrån denna. Utskottet noterar vidare att en del av förslaget innebär att det införs en ordning där nyanlända kan varnas eller stängas av från rätt till ersättning på motsvarande sätt som övriga arbetssökande, dvs. ett proportionerligt åtgärdssystem. Det är välkommet att rätten till ersättning på detta vis villkoras av ett aktivt deltagande i insatserna. Som ytterligare delar av harmoniseringen ska handläggningen av etablerings-ersättningen flyttas från Arbetsförmedlingen till Försäkringskassan och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen få ett utökat tillsynsansvar.

Utskottet välkomnar den ordning som regeringen föreslår för att få till stånd harmoniseringen. Förslaget att ersätta etableringslagen med en ny lag som i huvudsak reglerar det statliga ansvaret för etableringsinsatser i kombination med en ökad reglering på förordningsnivå är en väl avvägd ordning.

I motion 2016/17:3719 avfärdar Sverigedemokraterna regeringens förslag. Enligt partiet är förslaget inte bättre än det nuvarande regelverket. I motionen framhålls bl.a. att förslaget har stora brister och att det inte skulle innebära någon ändring av etableringsverksamhetens karaktär om det genomfördes. Utskottet delar inte det motståndstagande mot etableringsinsatser för

nyanlända invandrare som utmärker Sverigedemokraternas motion. Ett fungerande mottagande och en effektiv etablering av nyanlända är centralt för utvecklingen i landet. Det aktuella förslaget och liknande reformer inriktade på att nyanlända snabbt ska kunna etablera sig och bidra till det svenska samhället ska enligt utskottet välkomnas som de investeringar i vår gemensamma framtid som de faktiskt utgör.

Till skillnad från Sverigedemokraterna anser utskottet vidare att ett mer enhetligt regelverk på det arbetsmarknadspolitiska området kan bidra till en enklare och effektivare handläggning med mindre onödig administration för myndigheter och kommuner som följd. Som regeringen påpekar skulle det bl.a. kunna leda till att det frigörs mer tid för Arbetsförmedlingen att ägna sig åt sitt kärnuppdrag. Det förvånar utskottet att Sverigedemokraterna motsätter sig ett förslag som så tydligt innebär en effektivisering av Arbetsförmedlingens verksamhet. Genom att anpassa regelverket för etableringsuppdraget till det regelverk som gäller för övriga arbetssökande skapas även förutsättningar för att behandla arbetssökande mer lika oavsett om de är nyanlända eller inte. Utskottet delar regeringens bedömning att en sådan ordning är välkommen ur ett likabehandlingsperspektiv.

Utskottet anser således att det sammantaget finns goda skäl för att reformera regelverket om etableringsuppdraget i enlighet med vad regeringen föreslår. Utskottet tillstyrker därför regeringens lagförslag och avstyrker motionsyrkandet.

Målgruppen för etableringsinsatser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att målgruppen för etableringsinsatser enligt den nya lag lagen bör begränsas respektive utökas samt om att upphäva all lagstiftning om etableringsinsatser.

Jämför reservation 2 (SD) och 3 (V).

Motionerna

I motion 2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström framhåller Sverigedemokraterna att ett system som ger vissa nyanlända invandrare som grupp särskilt riktade stöd och insatser är olämpligt i sig. Partiet vill se ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt ska återkomma med lagförslag om att upphäva all lagstiftning om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (yrkande 2). I motionen noteras vidare att regeringen föreslår en utökning av målgruppen för etableringsinsatser genom att lägga till personer vars uppehållstillstånd löpt ut om de inom giltighetstiden ansökt om nytt eller fortsatt tillstånd. Sverigedemokraterna anser att det är en ohållbar ordning och att de som vistas i landet utan giltigt uppehållstillstånd inte ska berättigas till

förmåner såsom etableringsinsatser eller ersättning till nyanlända invandrare (yrkande 4).

I motion 2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. framhåller Vänsterpartiet att det offentligas ansvar bör sträcka sig längre än vad propositionen medger i fråga om vilken målgrupp som bör omfattas av etableringsinsatser enligt den nya lagen. Partiet vill att den nya lagen ska omfatta alla som invandrar på grund av anknytning (yrkande 1). Vidare föreslås att den nya lagen även ska omfatta de med uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (yrkande 2). Enligt Vänsterpartiet ska inte en försenad ansökan om förnyat uppehållstillstånd begränsa rätten till etableringsinsatser (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att införa ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Det innebär att utskottet har ställt sig bakom en ordning med etableringsinsatser riktade till nyanlända och även den målgrupp för dessa insatser som regeringen har föreslagit i det nya regelverket.

När det gäller målgruppen har både Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet i sina motioner framställt yrkanden om att begränsa respektive utöka målgruppen. Utskottet delar inte uppfattningen som framförs i någon av dessa motioner utan anser, som framgått ovan, att målgruppsbestämmelsen i den nya lagen, som i princip motsvarar målgruppen som i dag omfattas av etableringslagen, är väl avvägd. I sammanhanget kan det noteras att regeringen i propositionen uppmärksammar att målgruppen i den nya lagen har konsekvenser för andra lagar och förordningar på etableringsområdet och att en samlad översyn av aktuella bestämmelser vid behov kommer att göras. Utskottet välkomnar regeringens avsikt att noga följa utvecklingen på detta område, bl.a. när det gäller personer med uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen, och vid behov återkomma med ett samlat förslag. Det är viktigt att regeringen ständigt bevakar och anpassar etableringsuppdraget efter nya förutsättningar och att de insatser som erbjuds är väl anpassade efter målgruppens förutsättningar och behov.

Enligt utskottet finns det inte skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Ansvar för etableringsinsatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att Arbetsförmedlingen inte bör ha ansvaret för etableringsinsatser.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

Sverigedemokraterna anser i motion 2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström att Arbetsförmedlingen inte bör ansvara för att erbjuda etableringsinsatser eller samordna dessa (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att införa ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Utskottet har därmed ställt sig bakom en ordning där staten, genom Arbetsförmedlingen, har ansvaret för etablering av nyanlända invandrare i arbets- och samhällslivet.

Enligt utskottet är det, som framgått ovan, en lämplig ordning att Arbetsförmedlingen i den nya lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare pekas ut som den myndighet som har ansvar för att erbjuda insatserna. Som regeringen framhåller innebär en ordning där Arbetsförmedlingen är ansvarig myndighet en tydlig signal om att arbete är den främsta vägen in i det svenska samhället och att nyanlända ges samma ingångar till arbetslivet som övriga arbetssökande.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte finns skäl att föreslå något initiativ från riksdagen med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Regleringen av etableringsinsatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om det negativa i att reglera etableringsinsatser och tillhörande ersättningar via förordningar.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionen

I motion 2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström anför Sverigedemokraterna att en ordning där etableringsinsatser och ersättningar regleras genom förordningar är olämplig. En förordningsreglering skapar osäkerhet och otydlighet kring prioriteringar och uppmanar aktivt regeringen att återkommande formulera och uppdatera regler för hur svenska medborgare ska särbehandlas negativt i Sverige. Sverigedemokraterna föreslår därför ett tillkännagivande om att ge uttryck för det särskilt negativa i att via förordningar reglera förmåner som inte kan tilldelas svenska medborgare (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att införa ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Förslaget innebär bl.a. att materiella bestämmelser om etableringsinsatser och individersättningar för nyanlända i större uträkning ska regleras på förordningsnivå i stället för i lag. Utskottet anser således i likhet med regeringen att det är en lämplig ordning att reglera delar av etableringsinsatserna i förordningar.

Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen i propositionen är tydlig med att syftet med att reglera insatser genom förordning i stället för genom lag inte är att förändra den grundläggande strukturen och den ansvarsfördelning som genomfördes då etableringslagen trädde i kraft 2010. Det är fortfarande staten som ska ha det samordnande och övergripande ansvaret för att underlätta och påskynda nyanländas etablering. Bestämmelser om hur det statliga ansvaret är fördelat mellan myndigheter ska enligt förslaget finnas kvar i lag även i det nya regelverket. Flexibiliteten som anses behövas för andra bestämmelser, t.ex. insatsernas innehåll och omfattning, gäller alltså inte för bestämmelser om ansvar och samordning för etableringsinsatser. För det övergripande ansvaret för etablering av nyanlända i arbets- och samhällslivet väger i stället behovet av långsiktighet och stabilitet över behovet av ökad flexibilitet. Det gäller inte minst för kommunernas verksamhetsplanering.

Enligt utskottet finns det inte skäl för riksdagen att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Samhällsorientering och SFI

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att utvidga målgruppen för samhällsorientering och om att reglera skrivningar om svenska för invandrare (SFI).

Jämför reservation 6 (SD) och 7 (V).

Motionerna

Sverigedemokraterna anser i motion 2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström att målgruppen som omfattas av samhällsorienteringslagen bör utökas genom att den övre åldersgränsen tas bort och den nedre åldersgränsen sänks till 16 år samt att deltagandet görs obligatoriskt (yrkande 6). Partiet vill även att skrivningar om utbildning i SFI regleras så att samtliga invandrare till Sverige ska påbörja utbildning i svenska antingen genom att de omfattas av skolplikten och påbörjar skolgång eller genom att de åläggs att delta i och erbjuds plats i utbildning som arrangeras på annat sätt (yrkande 7).

I motion 2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. framhåller Vänsterpartiet att det är välkommet att målgruppen för rätten till samhällsorientering utvidgas men att gruppen skulle kunna utvidgas ytterligare. Partiet anser att målgruppen bör utvidgas till att omfatta alla som invandrar på grund av anknytning (yrkande 4). Vidare menar Vänsterpartiet att målgruppen bör utvidgas till att omfatta dem som har uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen (yrkande 5). Partiet vill även att målgruppen ska utvidgas till att omfatta de nyanlända som är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i betänkandet ställt sig bakom regeringens förslag om att införa ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Förslaget innebär bl.a. att insatserna för samhällsorientering ska samordnas och regleras i samhällsorienteringslagen. Utskottet har genom sitt ställningstagande välkomnat en ordning där etableringslagens målgrupp och dess hänvisningar till utlänningslagen förs in i samhällsorienteringslagen, med vissa undantag.

I fråga om målgruppen har både Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet framställt yrkanden om att ytterligare grupper bör omfattas av samhällsorienteringslagen. Utskottet delar partiernas utgångspunkt om vikten av att så många som möjligt ska få grundläggande kunskaper om det svenska samhället. Utskottet anser dock inte att det finns skäl att i nuläget överväga någon annan ordning än den som regeringen föreslår. Genom att begränsa målgruppen kan insatserna erbjudas dem som kan antas ha störst behov och nytta av insatserna. Utskottet anser att regeringens förslag är väl avvägt även i detta avseende.

Utskottet noterar dock att regeringen i sitt förslag bl.a. lyfter fram personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen som ett område där regeringen avser att följa utvecklingen och vid behov återkomma med förslag. Regeringen framhåller även att jämställdhetsaspekter gör att det kan finnas anledning att återkomma i frågan om vem som ska ingå i målgruppen. Utskottet välkomnar att regeringen avser att följa frågan med dessa utgångspunkter framöver.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte finns skäl till något initiativ från riksdagen i fråga om målgruppen för samhällsorienteringslagen. Utskottet anser inte heller att vad Sverigedemokraterna anfört om skrivningar om SFI bör leda till något initiativ från riksdagen. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Reservationer

1. Ett nytt regelverk för nyanlända invandras etablering i arbets- och samhällslivet, punkt 1 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till

1. lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
4. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
6. lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395),
7. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
8. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
9. lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen,
10. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
12. lag om ändring i skollagen (2010:800),
13. lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
14. lag om ändring i lagen (2017:000) om studiestartsstöd.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 1 och

avslår proposition 2016/17:175 punkterna 1–14.

Ställningstagande

I propositionen presenteras förslag som innebär att den nuvarande etableringslagen ersätts med en lag som huvudsakligen reglerar statligt ansvar för etableringsinsatser. Enligt regeringen syftar ändringen till en ökad harmonisering mellan regelverket för vissa nyanländas etablering och det regelverk som gäller för övriga arbetssökande. Det framhålls att integrationspolitikens mål om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund i första hand ska uppnås genom generella insatser som når ut till hela befolkningen, oavsett födelseland eller etnisk bakgrund. Sverigedemokraterna anser att det är positivt att regeringen har

insett att det inte gynnar Sverige att ha särlösningar. Sverigedemokraterna välkomnar också beskedet om att avsluta det nuvarande systemet med lagreglerad rätt till särskilda insatser och ersättningar som endast kan komma vissa grupper av nyanlända invandrare till del.

Om regeringen hade nöjt sig med denna motivering och med ett upphävande av etableringslagen skulle Sverigedemokraterna inte haft mycket att anmärka. Det kan dock tyvärr konstateras att regeringens resonemang om likabehandling och generella insatser avslutas med ett konstaterande om att insatserna ska kompletteras med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanländas etablering med fokus på arbetsmarknaden. Detta återspeglas i förslaget om att införa av en ny lag om etableringsansvar. Det är tydligt att det problematiska med den nuvarande lagstiftningen enligt regeringen inte anses vara de olika stöd och åtgärder som riktas till grupper baserat på födelse-land och tid i Sverige och som därigenom i praktiken innebär diskriminerande särlösningar och bidrar till en segregerad arbetsmarknad. Regeringen verkar i stället anse att problemet är att omfattningen delvis regleras i lag, och inte helt och hållet genom förordningar. Denna inställning leder till att regeringen presenterar ett lagförslag som i Sverigedemokraternas mening är lika illa som den nuvarande etableringslagen.

Grunden för vilka grupper av invandrare som omfattas av lagstiftningen om etableringsinsatser är densamma i regeringens förslag som enligt gällande lag. Det rör sig om nyanlända invandrare som är mellan 20 och 65 år samt har beviljats uppehållstillstånd antingen som flyktingar och andra former av skyddsbehövande, eller som anhöriga. Det bör noteras att i såväl den nuvarande som den föreslagna lagstiftningen omfattas även personer som har fått uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder. Som framgått ovan motsätter sig Sverigedemokraterna i grunden idén bakom etableringsinsatser som innebär riktade stöd och insatser förbehållna nyligen invandrade personer. Det är dock extra allvarligt att låta även personer som från början borde ha fått ut- eller avvisningsbesked omfattas av regelverket. Den enda positiva förändringen i regeringens förslag är att målgruppen föreslås minskas något, då regeringen vill ta bort det tillägg om personer mellan 18 och 20 år utan föräldrar i Sverige som i dag omfattas.

Sverigedemokraterna konstaterar vidare att med regeringens förslag till en ny lag om ansvar för etableringsinsatser finns inte längre några skrivningar om tidsgränser inom vilka etableringsinsatser ska påbörjas eller avslutas. Dessutom saknar förslaget, till skillnad från den nuvarande lagstiftningen, regler om omständigheter som gör att en etableringsplan kan avslutas i förtid. Vilka följd effekter detta får när det gäller målgruppens omfattning är outrett. Det enda som står klart är att det med regeringens förslag kommer vara helt och hållet upp till regeringen, eller av regeringen utsedd myndighet, att genom förordningar styra och förändra vilka som kommer att kunna ta del av aktuella stöd och insatser, men att dessa aldrig kan vara svenska medborgare eller deras anhöriga.

Av propositionens utformning finns det inget som tyder på att de föreslagna lagändringarna i praktiken skulle innebära någon ändring av etableringsverksamhetens karaktär. Trots att en del ändras till det bättre innehåller regeringens lagförslag stora brister. Bristerna i regeringens förslag gör sammantaget att det är omöjligt för Sverigedemokraterna att stödja förslaget. Vi anser således att riksdagen bör avslå propositionen.

2. Målgruppen för etableringsinsatser m.m., punkt 2 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena 2 och 4 samt

avslår motion

2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna konstaterar att oavsett om regeringens förslag antas eller avslås kommer det att finnas lagstiftning som definierar vissa nyanlända invandrare som en grupp till vilka särskilt riktade stöd och insatser ska erbjudas. En sådan ordning kan inte Sverigedemokraterna stödja. Vi ser det som självklart att svensk lagstiftning inte ska behandla svenska medborgare sämre än andra invånare i vårt land, vilket i praktiken blir följderna av en sådan lagstiftning. Därtill menar vi att de insatser och stödåtgärder som formas för att bryta segregation och arbetsrelaterat utanförskap aldrig kan baseras på grova gruppindelningar generellt och i synnerhet inte på gruppindelningar efter födelseland. Vi anser därför att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett nytt förslag där all lagstiftning om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare upphävs. Ett sådant lagförslag bör vara på plats redan till inledningen av nästkommande riksmöte.

Sverigedemokraterna konstaterar vidare att regeringens förslag bl.a. innebär en utökning av målgruppen för etableringsinsatser genom att det tillförs personer vars tillfälliga uppehållstillstånd har löpt ut men som inom giltighetstiden har ansökt om ett nytt eller fortsatt tillstånd. Som framgått ovan anser vi att etableringsinsatser av det aktuella slaget över huvud taget inte bör användas. För det fall de ändå används är det dock ohållbart att det räcker att lämna in en ansökan den sista dagen inom ett uppehållstillstånds giltighetstid för att fortsätta få de förmåner som ges den som vistas i landet med fastställd

rätt till detta. En ansökan om förnyelse eller förlängning av tidsbegränsat uppehållstillstånd bör lämnas in i så god tid att den i normalfallet färdigbehandlats innan giltighetstiden har löpt ut. Förmåner, såsom möjligheten att omfattas av etableringsinsatser eller erhålla etableringsersättning, ska inte delas ut till den som vistas i landet utan giltigt uppehållstillstånd. Vi anser därför att regeringen snarast bör återkomma med förslag om att minska målgruppen för etableringsinsatser.

I sammanhanget vill Sverigedemokraterna framhålla att några av de ändringar som läggs fram i propositionen är välkomna. Det gäller förslaget till en rent språklig ändring i 27 kap. 14 § första stycket socialförsäkringsbalken och ändringarna i 11 kap. 35 § andra och tredje styckena lagen om arbetslöshetsförsäkring. Dessa ändringar bör genomföras senast när regeringen återkommer med ett nytt lagförslag enligt ovan.

3. Målgruppen för etableringsinsatser m.m., punkt 2 (V)

av Christina Höj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–3 och
avslår motion
2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena
2 och 4.

Ställningstagande

Enligt regeringens förslag ska bl.a. de som har uppehållstillstånd på grund av anknytning till svenska medborgare eller på grund av anknytning till personer som kommunplacerades för sex år sedan eller tidigare inte omfattas av det nya regelverket för etableringsinsatser. Begränsningen baseras på antaganden om att personer som invandrar på grund av anknytning till en person som varit här länge nog får det stöd den behöver från anknytningspersonen. Vänsterpartiet anser att det är ett problematiskt antagande som inte tar hänsyn till att det stödet kan variera. Det riskerar också att stärka en eventuell beroendesituation mellan den nyanlände och anknytningspersonen. Det är vanligtvis kvinnor som invandrar på grund av anknytning till män. Att neka dessa kvinnor en individuell rätt till etableringsinsatser skulle innebära att försämra förutsättningarna för en mer jämställd etablering på arbetsmarknaden. Vänsterpartiet anser att det nya regelverket för etableringsinsatser bör omfatta alla som invandrar på grund av anknytning.

Vidare föreslår regeringen att den som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen inte ska omfattas av det nya regelverket. Regeringen motiverar det med att dessa människors tillstånd är tillfälliga och att det därför inte finns anledning att investera i deras etablering. Vänsterpartiet noterar att bl.a. Migrationsverket ifrågasätter denna bedömning eftersom myndigheten beviljar allt fler uppehållstillstånd på denna grund. Dessutom är längden på dessa uppehållstillstånd längre än de tidigare var. Situationen för de människor som får uppehållstillstånd på denna grund är mycket osäker och svår. I vissa fall kan den pågå under en längre tid och utgöra en stor påfrestning för den enskilde. En sysselsättning och en strävan mot att försöka etablera sig i samhället kan i denna svåra situation vara vägen till en fungerande tillvaro. Vänsterpartiet anser att denna grupp bör inkluderas i målgruppen för regelverket för etableringsinsatser.

Enligt regeringen förslag krävs att den som ansöker om förnyat uppehållstillstånd gör det innan det tidigare uppehållstillståndet har löpt ut för att personen ska få fortsätta delta i etableringsinsatserna. Vänsterpartiet menar att lagstiftningen bör ta hänsyn till att det kan finnas anledningar till att man inte har lämnat in sin ansökan i tid och att denna del av regelverket är onödigt sträng. En försenad ansökan om förnyat uppehållstillstånd ska inte begränsa rätten till etableringsinsatser.

Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör återkomma med förslag om att utöka målgruppen för det nya regelverket för etableringsinsatser i enlighet med vad som har anförts ovan.

4. Ansvaret för etableringsinsatser, punkt 3 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser inte att det är en önskvärd ordning att Arbetsförmedlingen ges i uppdrag att säkerställa erbjudanden om eller samordna genomförandet av olika etableringsinsatser. Sådana uppdrag ligger nämligen till stor del bakom de många brister som har visat sig i myndighetens verksamhet och resultat. Sverigedemokraterna har sedan tidigare föreslagit en översyn och renodling av Arbetsförmedlingens uppdrag.

Vi anser därför att regeringen bör återkomma med förslag om att Arbetsförmedlingen inte ska ansvara för att erbjuda etableringsinsatser eller samordna dessa.

5. Regleringen av etableringsinsatser, punkt 4 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna noterar att till skillnad från etableringslagen, där regelverket om etableringsinsatserna definieras i lagtext, föreslås i propositionen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela föreskrifter om etableringsinsatserna. Föreskrifterna ska gälla förutsättningarna för att erbjuda nyanlända invandrare etableringsinsatser, insatsernas innehåll och omfattning samt ersättning till nyanlända invandrare. En positiv följd är att den explicita rätten till etableringsplan och etableringsersättning för vissa nyanlända invandrare föreslås försvinna. Mot bakgrund av hur såväl nuvarande som tidigare regeringar hittills förordat och organiserat etableringssatsningar, kan Sverigedemokraterna dock inte stå bakom en ordning där etableringsinsatser och ersättningar helt styrs genom förordningar.

Sverigedemokraternas bestämda uppfattning är att en rätt för regeringen att, direkt eller indirekt genom utvald myndighet, reglera och erbjuda förmåner som aldrig kan tilldelas svenska medborgare är direkt skadlig för den nationella gemenskapen. En sådan rätt riskerar även att urholka förtroendet för regeringen och i förekommande fall den aktuella myndigheten. Det är illa nog att reglera sådana rättigheter i lag, men än värre i förordningar då det skapar osäkerhet och otydlighet kring prioriteringar. Förordningsreglering uppmanar även aktivt regeringen att återkommande formulera och uppdatera regler för hur svenska medborgare ska särbehandlas negativt i Sverige.

Vi anser att regeringen bör återkomma med förslag om att förmåner som inte kan tilldelas svenska medborgare inte ska regleras via förordningar.

6. Samhällsorientering och SFI, punkt 5 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD) och Paula Bieler (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena 6 och 7 samt

bifaller delvis motion

2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4–6.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna konstaterar att en följd effekt av att etableringslagen upphävs är att samhällsorienteringslagen får en utökad målgrupp eftersom invandrare vars rätt till samhällsorientering i dag regleras i etableringslagen enligt regeringens förslag ska föras över till samhällsorienteringslagen. Sverigedemokraterna anser att regeringen bör utöka målgruppen ytterligare genom att ta bort den övre åldersgränsen och sänka den undre åldersgränsen till 16 år. Därutöver bör deltagandet göras obligatoriskt och vara kopplat till krav på fullföljande. En sådan ordning är nödvändig för att samtliga invandrare till Sverige ska nås av samhällsutbildning antingen genom det svenska skolväsendet eller genom deltagande i just samhällsorientering.

Sverigedemokraterna noterar att även Vänsterpartiet i sin motion 2016/17:3714 verkar stå bakom tanken att i princip alla som invandrar till Sverige ska omfattas av insatser för samhällsorientering. Sverigedemokraterna stöder på ett generellt plan det som framförs i motionen om en utökad målgrupp men delar inte synsättet att det ska vara fråga om ett erbjudande där det är upp till den enskilda att välja om denne vill delta eller inte. Deltagande ska vara obligatoriskt och kopplat till prestationskrav.

Sverigedemokraterna anser vidare att skrivningar om utbildning i svenska för invandrare bör regleras på ett sätt som liknar upplägget för samhällsorienteringen. Utformningen bör vara sådan att samtliga invandrare till Sverige ska påbörja utbildning i svenska antingen genom att de omfattas av skolplikten och påbörjar skolgång eller genom att de åläggs att delta i och erbjuds plats i utbildning som arrangeras på annat sätt.

Vi anser att regeringen, i enlighet med vad som har anförts ovan, dels bör återkomma med förslag om en obligatorisk samhällsorientering med krav på fullföljande, dels bör se över utformningen av systemet med svenska för invandrare.

7. Samhällsorientering och SFI, punkt 5 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3714 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4–6 och
avslår motion
2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD) yrkandena
6 och 7.

Ställningstagande

Vänsterpartiet välkomnar att regeringen genom propositionen vill utvidga målgruppen för rätten till samhällsorientering. Målgruppen skulle dock kunna utvidgas ytterligare. Vänsterpartiet anser att samhällsorientering, precis som etableringen av nyanlända, bör vara det offentligas ansvar, även om det offentliga självklart inte kan stå för alla insatser som krävs för att den enskilde ska komma in i samhället. Regeringen resonerar på samma sätt när det gäller samhällsorienteringen som kring etableringsinsatserna. De som invandrat på grund av anknytning till en svensk medborgare anses enligt regeringen kunna få samhällsorienteringen via sin anknytningsperson. Vänsterpartiet anser dock att den som invandrar inte ska vara beroende av sin anknytningsperson för att få grundläggande kunskaper om det svenska samhället. Den som får de kunskaperna från sin anknytningsperson kan givetvis strunta i samhällsorienteringen, men det bör vara den enskildes val. Målgruppen för samhällsorienteringslagen bör därför utvidgas till att omfatta alla som invandrar på grund av anknytning.

Vänsterpartiet konstaterar att de med tidsbegränsade uppehållstillstånd på grund av verkställighetshinder enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen inte heller är en del av målgruppen samhällsorienteringslagen. Alla som lever i Sverige bör ha rätt att få grundläggande information om det svenska samhället. Det bör vara en möjlighet, men inget tvång. De som får uppehållstillstånd på den aktuella grunden kan i många fall komma att leva i Sverige under en längre tid. Vänsterpartiet anser därför att målgruppen för samhällsorienteringslagen bör utvidgas till att även omfatta de med uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen.

Ytterligare en grupp som exkluderas från målgruppen för samhällsorienteringslagen är nyanlända som är medborgare i ett land som är anslutet till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz. Detta har motiverats med att denna grupp har relativt lätt att etablera sig i samhället

och inte anses ha störst behov av samhällsorientering. Vänsterpartiet menar att de individer som tillhör denna grupp själva bör ha möjligheten att avgöra vilka behov de har av samhällsorientering. Avgränsningen sänder även olyckliga signaler om att det är någon fundamental skillnad mellan medborgare i ett europeiskt land och andra människor. Vänsterpartiet anser därför att målgruppen för samhällsorienteringslagen bör utvidgas till att även omfatta de nyanlända som är medborgare i ett land som är anslutet till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz.

Mot denna bakgrund anser jag att regeringen bör återkomma med förslag om att utöka målgruppen för rätten till samhällsorientering i enlighet med vad som har anförts ovan.

Särskilt yttrande

Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet, punkt 1 (M, C, L, KD)

Jessika Roswall (M), Niklas Wykman (M), Annika Qarllsson (C), Christian Holm Barenfeld (M), Fredrik Malm (L), Désirée Pethrus (KD) och Erik Andersson (M) anför:

Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna välkomnar regeringens lagförslag, som utgör en del av uppgörelsen om migration mellan regeringen och Alliansens partier från oktober 2015. Eftersom vi anser att regeringens proposition är ett steg i rätt riktning har vi valt att inte väcka några motförslag, och vi ställer oss bakom regeringens förslag. Vi ser dock större behov av åtgärder på området än vad regeringen gör.

Andelen nyanlända som går till arbete eller reguljära studier efter etableringstidens slut är mycket liten. Enligt Arbetsförmedlingen rör det sig om endast 33 procent (2016 års siffor). Ser man till jobb utan stöd/subventioner handlar det om endast 6 procent och när det gäller reguljära studier endast 5 procent. Här krävs tydligt förbättrade resultat. För att åstadkomma detta krävs höjd kvalitet och flexibilitet i etableringsinsatserna. Resurserna måste riktas mot insatser som ger resultat. Vidare ska olika etableringsinsatser gå att kombinera och ogiltig frånvaro leda till nedsättning av ersättningen. Vi anser att det måste ställas högre krav på den enskilde att göra vad han eller hon kan för att skaffa jobb och egen försörjning.

Vidare vill vi att Arbetsförmedlingen läggs ned i dess nuvarande form, till förmån för en ny struktur där andra matchningsaktörer på arbetsmarknaden spelar en betydligt större roll. Med en sådan förändring ges förutsättningar för ökad effektivitet, kvalitet och flexibilitet i etableringen.

Många nyanlända blir aktuella för anställningsstöd i olika former. Här vill vi se förenklingar av dagens system. Även våra förslag om nya anställningsformer för grupper som står allra längst från arbetsmarknaden är av betydelse för att öka andelen nyanlända som går till jobb och egen försörjning efter etableringstidens slut.

Vi kommer att återkomma till dessa frågor i andra sammanhang.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:175 Ett nytt regelverk för nyanlända invandrarers etablering i arbets- och samhällslivet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
12. Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i skollagen (2010:800)
13. Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2017:00) om studiestartsstöd

Följdmotionerna

2016/17:3714 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska

- omfatta alla som invandrar på grund av anknytning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare även ska omfatta dem som har uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en försenad ansökan om förnyat uppehållstillstånd inte ska begränsa rätten till etableringsinsatser och tillkännager detta för regeringen.
  4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målgruppen för samhällsorientering bör utvidgas till att omfatta alla som invandrar på grund av anknytning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målgruppen för samhällsorientering bör utvidgas till att även omfatta dem som har uppehållstillstånd enligt 5 kap. 11 § utlänningslagen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målgruppen för lagen om samhällsorientering bör utvidgas till att även omfatta de nyanlända som är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3719 av Paula Bieler och Sven-Olof Sällström (båda SD):

1. Riksdagen avslår proposition 2016/17:175 Ett nytt regelverk för nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med lagförslag om att upphäva all lagstiftning om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Arbetsförmedlingen inte bör ansvara för att erbjuda etableringsinsatser eller samordna dessa och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som vistas i landet utan giltigt uppehållstillstånd inte ska berättigas till förmåner såsom etableringsinsatser eller ersättning till nyanlända invandrare och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det särskilt negativa i att reglera förmåner som inte kan tilldelas svenska medborgare via förordningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk samhällsorientering med utökad målgrupp och krav på fullföljande och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning i svenska för invandrare och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs följande.

Nyanlända invandrare som omfattas av lagen

1 § Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring, om det har beviljats enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),
2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller
3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 § Lagen gäller också för nyanlända invandrare som har fyllt 20 men inte 65 år och som har

1. ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har ett uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

3 § Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har haft ett uppehållstillstånd som avses i 1 eller 2 § och som inom giltighetstiden för uppehållstillståndet ansökt om ett nytt eller fortsatt tillstånd som avses i 1 eller 2 §. Om ansökan avslås gäller lagen fram tills beslutet har fått laga kraft.

Ansvariga myndigheter

4 § Arbetsförmedlingen har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser som syftar till att underlätta och påskynda deras etablering i arbets- och samhällslivet (etableringsinsatser).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. de förutsättningar som ska gälla för att nyanlända invandrare ska erbjudas etableringsinsatser, och
2. etableringsinsatsernas innehåll och omfattning.

5 § Arbetsförmedlingen ska samordna etableringsinsatser och vara stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter.

6 § Länsstyrelserna ska främja samverkan om etableringsinsatser mellan berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer.

Tystnadsplikt

7 § Den som är eller har varit verksam inom en yrkesmässigt bedriven verksamhet för nyanlända invandrare får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Ersättning till nyanlända invandrare

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om ersättning till nyanlända invandrare.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Genom lagen upphävs lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
  3. Genom lagen utgår lagen (2017:000) om ändring i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.
  4. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande för den som vid lagens ikraftträdande har en etableringsplan, så länge den planen gäller.

2 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken¹
dels att 26 kap. 16 a § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 26 kap. 16 a § ska utgå,
dels att 6 kap. 10 §, 26 kap. 13 och 19 §§, 27 kap. 14 § och 97 kap. 13 §
 och rubriken närmast före 26 kap. 19 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap. 10 §²

Försäkringen enligt 6 § fortsätter att gälla efter efterskyddstiden enligt 8 § så länge bestämmelserna i 26 kap. 11–16 a §§ om sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott (SGI-skyddad tid) är tillämpliga på personen.

Försäkringen enligt 6 § fortsätter att gälla efter efterskyddstiden enligt 8 § så länge bestämmelserna i 26 kap. 11–16 §§ om sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott (SGI-skyddad tid) är tillämpliga på personen.

26 kap. 13 §³

SGI-skydd gäller under tid då den försäkrade

1. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd *eller* utvecklingsersättning, eller

2. står till arbetsmarknadens förfogande.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. föreskrifter om undantag från kravet på att den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program ska få aktivitetsstöd *eller* utvecklingsersättning, och

2. föreskrifter om de villkor som gäller för att den försäkrade ska anses stå till arbetsmarknadens förfogande.

Studier, periodiskt ekonomiskt stöd, arbetsmarknadspolitiska åtgärder och etableringsinsatser

1. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd, utvecklingsersättning *eller etableringsersättning*, eller

1. föreskrifter om undantag från kravet på att den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program ska få aktivitetsstöd, utvecklingsersättning *eller etableringsersättning*, och

*Studier, periodiskt ekonomiskt stöd och arbetsmarknadspolitiska åtgärder*⁴

¹ Senaste lydelse av 26 kap. 16 a § 2010:352 rubriken närmast före 26 kap. 16 a § 2010:352.

² Senaste lydelse 2011:1075.

³ Senaste lydelse 2015:119.

m.m.

19 §⁵

Vid sjukdom gäller det som föreskrivs i andra stycket för en försäkrad som

– bedriver studier som avses i 11 §, – får periodiskt ekonomiskt stöd som avses i 12 §, – deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd <i>eller</i> utvecklingsersättning <i>eller</i> – deltar i aktiviteter enligt en <i>etableringsplan</i>.	1. bedriver studier som avses i 11 §, 2. får periodiskt ekonomiskt stöd som avses i 12 §, <i>eller</i> 3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd, utvecklingsersättning <i>eller etableringsersättning</i>.

Under den tid som avses i första stycket ska sjukpenningen för den försäkrade beräknas på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under den tiden. Om den sjukpenninggrundande inkomsten då helt eller delvis är inkomst av anställning, ska årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i det förvärsarbetet under den aktuella tiden.

27 kap.

14 §

Det som föreskrivs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden för en försäkrad som, på sätt avses i 26 kap. 13 §, deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd *eller* utvecklingsersättning, eller står till arbetsmarknadens förfogande.

Det som föreskrivs i 10 § gäller även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden för en försäkrad som, på *det sätt som* avses i 26 kap. 13 §,

- 1. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd, utvecklingsersättning *eller etableringsersättning*, eller
- 2. står till arbetsmarknadens förfogande.

Lydelse enligt prop. 2016/17:158

Föreslagen lydelse

97 kap.

13 §⁶

Med vissa andra inkomster enligt 2 § 6 avses följande:

⁴ Senaste lydelse 2010:352.

⁵ Senaste lydelse 2010:352.

⁶ Senaste lydelse 2015:758.

1. inkomst som på grund av 3 kap. 9–13 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) eller skatteavtal inte ska tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet, tjänst eller kapital,

2. studiemedel i form av studiebidrag enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) och studiestartsstöd enligt lagen (2017:000) om studiestartsstöd, utom de delar som avser tilläggsbidrag,

3. skattefria stipendier över 3 000 kronor per månad,

4. skattepliktiga inkomster enligt 5 § lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, och

5. etableringsersättning *enligt* 5. etableringsersättning för vissa lagen (2010:197) om etablerings- nyanlända invandrare. insatser för vissa nyanlända in- vandrare.

Inkomster som avses i första stycket 2 och 3 och som i slutet av ett år betalas ut i förskott som hänförliga till nästföljande år ska beaktas för det senare året.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när en nyanländ invandrare har en etableringsplan enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, så länge den planen gäller.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Bistånd enligt 13–19 §§ lämnas till utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 under förutsättning att de är registrerade vid en förläggning.

Utlänningar som vistas på förläggning har rätt till bistånd även efter det att de har beviljats uppehållstillstånd, om de inte anvisats eller kunnat utnyttja en anvisad plats i en kommun.

Utlänningar som inte vistas på förläggning har rätt till bistånd även under en månad från den dag de har beviljats uppehållstillstånd.

<p>Bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag får inte betalas ut för tid då <i>etableringsersättning lämnas till en utlänning som deltar i aktiviteter enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.</i></p>	<p>Bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag får inte betalas ut för tid då en utlänning deltar i <i>ett arbetsmarknadspolitiskt program som kan ge rätt till etableringsersättning.</i></p>
--	---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ersättning som är beviljad enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹ Senaste lydelse 2010:201.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 10 och 16 c §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Ersättning enligt denna lag lämnas inte till en sökande som

1. deltar i utbildning,
2. är permitterad utan lön,
3. är tjänstledig utan lön,
4. *har rätt till etablerings-* 4. *deltar i etableringsinsatser för*
ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa vissa nyanlända invandrare, eller
om etableringsinsatser för vissa
nyanlända invandrare, eller
5. deltar i korttidsarbete som berättigar arbetsgivaren till preliminärt stöd enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete.

Ersättning enligt grundförsäkringen lämnas inte till personer som enligt 37 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor har uteslutits från medlemskap under en tid av ett år från uteslutningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om undantag från första stycket samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall ska gälla.

16 c §²

När ramtid ska bestämmas räknas inte heller den tid då den sökande

1. vistats utomlands till följd av att han eller hon följt med sin make, maka eller sambo vid dennes arbete i utlandet under förutsättning att makens, makans eller sambons arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen betalas ut från Sverige,
2. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd, eller
3. *har haft rätt till* 3. *deltagit i etableringsinsatser*
etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etablerings- för vissa nyanlända invandrare.
insatser för vissa nyanlända
invandrare.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i förhållande till ersättning enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹ Senaste lydelse 2013:958.

² Senaste lydelse 2010:2030.

5 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 13 § och 11 kap. 35 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

13 §¹

Ersättningar enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare är skattefria.

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning till vissa nyanlända invandrare är skattefria.

11 kap.

35 §²

Stöd som avser ersättning för utgifter för logi eller resor m.m. ska inte tas upp om det lämnas till deltagare i

1. arbetslivsinriktad rehabilitering,
2. arbetsmarknadspolitiska program som berättigar deltagaren till aktivitetsstöd *eller* utvecklingsersättning.

Första stycket gäller även sådant stöd som lämnas till deltagarens ledsagare eller till elever med *funktionshinder* vid utbildning i grundskola, gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

Statliga bidrag för resor, kost eller logi eller merutgifter på grund av *funktionshinder* som lämnas till elever i utbildning för döva eller *hörselskadade* eller i utbildning som är speciellt anpassad för svårt rörelsehindrade ungdomar (Rh-anpassad utbildning) ska inte tas upp.

2. arbetsmarknadspolitiska program som berättigar deltagaren till aktivitetsstöd, utvecklingsersättning *eller etableringsersättning*.

Första stycket gäller även sådant stöd som lämnas till deltagarens ledsagare eller till elever med *funktionsnedsättning* vid utbildning i grundskola, gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

Statliga bidrag för resor, kost eller logi eller merutgifter på grund av *funktionsnedsättning* som lämnas till elever i utbildning för *personer som är döva eller har en hörselnedsättning* eller i utbildning som är speciellt anpassad för svårt rörelsehindrade ungdomar (Rh-anpassad utbildning) ska inte tas upp.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

¹ Senaste lydelse 2010:202.

² Senaste lydelse 2012:415.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ersättning som är beviljad enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

6 Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 25 § studiestödslagen (1999:1395) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:158   Föreslagen lydelse

3 kap.

25 §

Studiemedel får inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas

1. studiehjälp enligt 2 kap.,
2. aktivitetsstöd *eller* 2. aktivitetsstöd, utvecklings-
utvecklingsersättning för att delta i ersättning *eller etablerings-*
ett arbetsmarknadspolitiskt *ersättning* för att delta i ett arbets-
program, marknadspolitiskt program,
3. sjukersättning, aktivitetsersättning eller rehabiliteringsersättning enligt socialförsäkringsbalken,
4. statsbidrag som administreras av Specialpedagogiska skolmyndigheten för
  - kortare studier om funktionsnedsättning,
  - kortare studier på grundskole- eller gymnasienivå som är särskilt anpassade för personer med funktionsnedsättning, och
  - studier inom särskild utbildning för vuxna,
5. statsbidrag som administreras av Sametinget för kortare studier i alfabetisering i samiska,
6. *ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,*
7. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, eller
6. utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå, eller
8. studiestartsstöd enligt lagen (2017:00) om studiestartsstöd.
7. studiestartsstöd enligt lagen (2017:00) om studiestartsstöd.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt eller fullgör utbildning till reserv- eller yrkesofficer.

Studiemedel får inte lämnas för högskoleutbildning på forskarnivå om den studerande är eller har varit anställd som doktorand.

Studiemedel får inte lämnas för den tid då den studerande beviljats studiestöd eller motsvarande studiefinansiering från ett annat land. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken utländsk studiefinansiering som ska omfattas av detta stycke.

Regeringen får meddela föreskrifter om avvikelser från första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i förhållande till ersättning som är beviljad enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

7 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 11 c § socialtjänstlagen (2001:453)¹ ska upphöra att gälla.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för uppgifter i ärenden om ersättning som har beslutats enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹ Senaste lydelse 2010:204.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 1 och 5 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i Arbetsförmedlingens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Lagen tillämpas också vid behandling av personuppgifter i ärenden om ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och i ärenden hos Arbetsförmedlingen om mottagande för bosättning av vissa nyanlända invandrare. Det som sägs i denna lag om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska även gälla behandling av personuppgifter i dessa ärenden.

Lagen ska inte tillämpas i den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som även utgör hälso- och sjukvårdsverksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). I den delen av verksamheten tillämpas i stället patientdatalagen (2008:355).

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

5 §²

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. sådan verksamhet vid 3. Inspektionen för arbets-
Inspektionen för arbetslöshets- löshetsförsäkringens verksamhet

¹ Senaste lydelse 2017:51. Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

² Senaste lydelse 2010:2029.

försäkringen som avser tillsyn och utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, som avser tillsyn och *uppföljning* samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningensbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., samt

7. kompletterande aktörers verksamhet enligt uppdrag från Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i ärenden om ersättning enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Härigenom föreskrivs att 4 och 15 §§ lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

4 §¹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter, om det behövs

1. för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen enligt 89 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

2. för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen som har samband med arbetslöshetsförsäkringen eller som rör återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,

3. för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstöd och utvecklingsersättning eller för uppföljning av sådana åtgärder,

3. för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning eller för uppföljning av sådana åtgärder,

4. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, eller

5. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas, om det behövs för statistiska och vetenskapliga ändamål.

15 §

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 4 § första stycket 1, 2 och 4 skall gallras två år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos den handläggande myndigheten.

Om personuppgifter enligt första stycket behövs för statistiska eller vetenskapliga ändamål skall de

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 4 § första stycket 1, 2, 3 och 5 ska gallras två år efter utgången av det år då behandlingen av uppgifterna har avslutats i ett ärende hos den handläggande myndigheten.

Om personuppgifter enligt första stycket behövs för statistiska eller vetenskapliga ändamål ska de

¹ Senaste lydelse 2014:1589.

gallras tio år efter det att uppgifterna avskildes för dessa ändamål.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om undantag från föreskrifterna i första och andra styckena, om detta behövs för forskningens behov. Material med personuppgifter, som omfattas av en sådan föreskrift, skall lämnas över till en arkivmyndighet.

gallras tio år efter det att uppgifterna avskildes för dessa ändamål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från föreskrifterna i första och andra styckena, om detta behövs för forskningens behov. Material med personuppgifter som omfattas av en sådan föreskrift ska lämnas över till en arkivmyndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 §¹

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt 5 § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare eller lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska utföras av den andra kommunen.

En kommun får ingå avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare ska utföras av den andra kommunen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när en nyanländ invandrare har en etableringsplan enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹ Senaste lydelse 2013:157.

11 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 28 kap. 12 a § och rubriken närmast före 28 kap. 12 a § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast efter 28 kap. 10 a § ska lyda ”Arbetsförmedling, etableringsinsatser, arbetslöshetsersättning m.m.”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Etableringsplan och etableringsersättning

Etableringsinsatser¹

28 kap. 12 a §²

Utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om *etableringsplan* och i ärende om ersättning enligt lagen (2010:197) om *etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Utöver vad som följer av 21 kap. 5 § gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om *etableringsinsatser* och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i *etableringsinsatser*, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för uppgifter i ärende om etableringsplan och i ärende om ersättning enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

¹ Senaste lydelse 2010:208.

² Senaste lydelse 2010:208.

12 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 29 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap. 29 §¹

Varje kommun ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och för att motivera dem att delta i utbildningen.

Utbildningen ska finnas tillgänglig så snart som möjligt efter det att en rätt till utbildning i svenska för invandrare inträtt. Om det inte finns särskilda skäl ska utbildningen kunna påbörjas inom tre månader.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen.

Varje kommun ska aktivt verka för att en nyanländ som omfattas av lagen (2017:000) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare kan påbörja utbildningen inom en månad från det att den nyanlände anmält sig till utbildning i svenska för invandrare hos kommunen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande när en nyanländ invandrare har en etableringsplan enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, så länge den planen gäller.

¹ Senaste lydelse 2015:482.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

dels att 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 1 a och 2 a §§.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om kommuners ansvar att erbjuda samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare.

Lagen gäller inte nyanlända som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Det finns särskilda bestämmelser i den lagen om en kommuns skyldighet att erbjuda samhällsorientering för dessa personer.

1 a §

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd enligt

1. 5 kap. 1, 2, 4 eller 6 § utlänningslagen (2005:716),

2. 12 kap. 18 § utlänningslagen, eller

3. 21 eller 22 kap. utlänningslagen.

2 §²

Lagen gäller för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

Lagen gäller även för nyanlända invandrare som har fyllt 18 men inte 65 år, är folkbokförda i en kommun och har beviljats

1. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 § första stycket utlänningslagen (2005:716),

2. uppehållstillstånd på grund av anknytning enligt 5 kap. 3 a § första stycket 1–3, andra eller tredje stycket utlänningslagen,

3. uppehållskort efter ansökan enligt 3 a kap. 10 § utlänningslagen,

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

² Senaste lydelse 2014:954.

4. uppehållstillstånd på grund av stark anknytning enligt 5 kap. 15 a § första stycket 2 utlänningslagen,

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen, *eller*

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen.

5. uppehållstillstånd som familjemedlem eller anhörig enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 23 § tredje, fjärde eller, när det gäller familjemedlem till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd för arbete, sjätte stycket utlänningslagen,

6. uppehållstillstånd som familjemedlem enligt 6 a kap. 10 § utlänningslagen, *eller*

7. *uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av bestämmelserna i 1 a §.*

Lagen gäller dock inte nyanlända som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

2 a §

Lagen gäller inte för nyanlända invandrare som går i gymnasieskola eller är medborgare i ett land som är anslutet till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en nyanländ invandrare som har en etableringsplan enligt den upphävda lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, så länge den planen gäller.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:000) om studiestartsstöd

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (2017:000) om studiestartsstöd ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2016/17:158 Föreslagen lydelse

25 §

Om en person som har studiestartsstöd därefter beviljas studiemedel enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) får studiestartsstöd inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas studiemedel. Vidare får studiestartsstöd heller inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken studiemedel enligt 3 kap. 25 § första stycket 1–7 och andra och fjärde styckena studiestödslagen inte får lämnas.

Om en person som har studiestartsstöd därefter beviljas studiemedel enligt 3 kap. studiestödslagen (1999:1395) får studiestartsstöd inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken det lämnas studiemedel. Vidare får studiestartsstöd heller inte lämnas eller tas emot för den tid för vilken studiemedel enligt 3 kap. 25 § första stycket 1–6 och andra och fjärde styckena studiestödslagen inte får lämnas.

Om tilläggsbidrag lämnas enligt 18 § denna lag och tilläggsbidrag kan lämnas för samma barn och för samma tidsperiod enligt studiestödslagen ska bidragen samordnas så att sammanlagt högst ett tilläggsbidrag lämnas enligt båda lagarna för samma tidsperiod.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018.